د ملا امیر دیوان

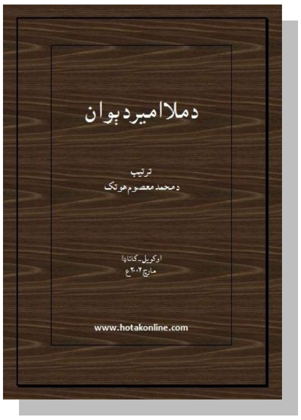

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com
www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان یې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته ثرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېخ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخي پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتېوغزلي پکښې سته. دپای پاني یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني یې کندېودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېخ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلارېې قیام الدین خان اونیکه یې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېخ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشموکلونوکي یې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه یې درلوده چي د پښتووپاړسي وعربي ژبو خطي نوادرېې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېخ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېخ زوی نوراحمدبرېخ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېخ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېخ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېخ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانبادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته یې یاداښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــوږد (امير) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " اميرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښي تيرکړي دي" .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي داامير دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يوسړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله. خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايي دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان (خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالي ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۲ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کې د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چې ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چې ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرځنډو خوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښې دي چلیږي ژبه ستا

---

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګويي ده   په قرآن کښي بيان کړی پاک مولا

++++

له ديوان څخه يې ماده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ ۱۳۳۷ هـ ق) يادونه يې څوځايه کړې ده:

دسراج الملـه والدين ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیرده دوعاګوی[6] نه دفرنګ يم

اويا:

ډېردي عـــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـايه لاندي ناست امتيان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ويالـه) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهيلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

دديوان د (ب) رديف ديوې غزلې مقطع داسې ده:

ديارلس صدی هـــــم شپږويشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بيان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) بايد دوې څپې ولوستل سي.
[7] حبيبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاريخي پېښليک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه ثرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــره داحــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي یې یوه تقریبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشیر وشکر بیتونه سته. فارسي شعر یې دټیټي سویې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي لیکني لنډیز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جریده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تیاره کړه. اودتیارسوي متن یوه برخه مي (د "ق" تررديفه) پخپل خط په یوه جلاکتاب کي پاکنویسه کړه اونورکارله ګران هیواد څخه دراوتلوله اسیته نیمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل یې له هیواده راته زمامورکراچي ته راورساوه اومابیاله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوایست له سره مي وکوت اوکمپیوټري چاري مي یې بشپړي کړې اودخپلو هغو لیکنو په تاخچه کي به یې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښي پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ لیکنه باندي ورزیات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټیټي سویې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي لاروی دئ. دېوان یې له یوخوغزلوپرته نورټول دسیراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات یې په ډېرساده

---

8 دنومورې مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګی یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه ورتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل "ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وايي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ"خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښيي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دیوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفي په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر ځنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " رديف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشيه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عموميا توکي دلویدیځي لهجي ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یي دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشـــغول شه پـــــه الحمدوپه ثنا
په دهـــــــــان کښي دي چلیږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــرآن کښي بيان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هــــم پرآل هــــم پراصحابو دده باندي
هـــم پـــــــــرواړه ګذشته ووانبیا
که ظاهـــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پــــه پټ شي ســــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي و کــــــړوخپل نفس ته
پردغــه تقصیرهمیش کـــــــوه ژړا
نبه محکمه پیالـــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــويه بلا
شفقت دفقیروعـــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لـــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګــــډ کـــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لـــــره زنګـــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لــــه زنګه کــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کــــــړه
دتــــوحید پرلارتــــلای نه شي دوبین بیا

[9] سرتپا=سرترپا
[10] دانیم بیتی کتېمتې ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هـــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــامونه دکـــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامـــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
داهــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانـــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجــــان زما
تـــــردیدن وتــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــانـــــــووته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــویک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تي[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلـــــــوب
په کـــال سلب شــــوم مســـــلوب
هســـــــي رنځ راباتــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســـــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــق یعقـــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څېې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تي = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغــــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــــش ژاړي
بیمـــــــــاران دي پــــــه مقـــــلوب
لـــــه دې رنـــــــځه به روغ نـــه شـــي
بـــــــې دیـــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســـــــــي غــــــالب کاره ده
خــــوار عاشــــق کاندي مغلـــــوب
پختـــــــه کـــــار عاشــــــق هغـــــه ده
چي خپـــــل عشـــــق کانــــــدي محجوب
کـــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنـــــــه یـــــــې نه بـــــولـــي کتُـــــب
ربـــــــه عشــــــق مي پوشـــــــیده کړې
هــــــم پر شـــــــرق هــــــم پر غــــروب
لـــــه نقصـــــانه عشـــــــق نګـــــاه کړه
نفــــــس حــــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــــــه
په مثــــــال لکـــــه مرغـــــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملـــــه پیالـــــه نوش کـــــه په شتـــــاب
پرهېزي شــــه لــــه ګنــــا کـــه اجتنـــاب
خپــــل باطن کـــــړه پاکـــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضــــي خلــــګ په ظاهر ډېر آراستــــه وي
په باطــــــن کي خباثت وي بـــــې حســــــاب

---

[15] دانیم بیتی ځلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــاني پـــــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــــعت شـــــوه د وهـــاب
راشـــــه ټينګ پر شريـــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شـــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــعت خـــــدای په لاس درکړ
وبـــــه نور ته يې عـــــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــــولا کـړه
د صديـــق د سيني بــــــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــــلان مي غوصـــــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــــان وځني هېر غـــــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــــل وکړه که صــــــادق يـــــې
زموږ په لاس ده د قـــــرآن محکـــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـالـه وو تېر شوي
ملا اميـــــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـــاب

***

که وصال د جانان غـــــــــواړي په قيامت
په اخلاص و پـــــــــه تصديق وکــــړه طاعت

---

[17] شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه ييز بايد ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیا زېب وزینت
بې بقاده دادنیا هیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زمورمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصوددتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
او بو یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی څلورخپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لــــــــره داحــــــــــال د حقیقت
تــــــــرعرش پــــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کــــــــــــوي دمعرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لــري استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي د قــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علــــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رویې ســـــــم پرلار د شریعــــت شه
رهروي بــې شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــي هســــي ډېردي
هیڅ خبـر په شرع نه وي نه په تـــرک د جماعت
موحدان مـــي مستقیم همېش پـرجماعت وي
له بنه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســـر تر پایـــه
د حلــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافــــت
حــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کــه خبر یې
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دوارو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تــــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانایي
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غــــم يې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی يې سره وکــــړ
ګـــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هـــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه ښکان خوت
مومنانو امــــــــر ونهی تول پــــر ځای کړئ

---

24 جاهت:
25 تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
26 لړي = لړه يې ، ته يې
27 فرض کلمه دلته دوي ځپي بايد ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمــــا ده ستا رضا پـــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چي وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــومنان مي مقبولین پــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مـــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کوڅه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راته قهرېږي غمازان کج
جنګ جدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پر خنګ راته ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکړ
په اسم ذات سره و همه کافران کج
د مومن زړه مي تر عرش عظیم لوی ده
اته برجه پر ولاړ د ښمن حیران کج
روح باد شاه عقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورته ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکړه مدت ورکړه
اته برجه کړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ په کار نه ده د دښمن دار له[29]
د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه له دوزخه له نیران کج
محکمي دا اته برجه په طاعت وي
د غافل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت په رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه خوک چي توبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هم رحیم ده پر عصیان کج
هر مومن چي توبه ګار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زيان کج
اول ځان تـــــــه نصيحت کـــړم بيا و بل ته
(ملا امير) بيان وکـــړ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سينه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګـــريان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــــرمقام تېرشي
ګـــــــــويانوی شـــوپيدا ،وايـــــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سينه شرح
په باطن کي درياب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] يم پکښې غـــــرق زه يـــم فرح
خامکاران دي زيانکاران تـــــرهــــــغه وخته
چي تميزورمعلـــــــومېږي دنيکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښي
يوه کيلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمين کاندي اوضح
شريعت درســــــــول باغ زه يې باغبان يــــم
(ملاامير) بې ډنګوي هـــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

[30] مامضی : تېرسوی وخت
[31] وکئ - وکړئ
[32] داغزل ډېري قافيوي نيمګړتياوي لري.
[33] نشرح يوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلوپروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ييزه توګه ويل کېدئ.
[34] اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته یې لکه د بلخ[35]
ستا وصال زما دوا د هر مرض ده
په کارنه لرم دوا د هند او جلخ[36]
د وصال کوځه دې کوځه دې خلاصه جانانه
رقیبان په مخه را غلل لکه ملخ
اوس حیران یم چې پر کمه به تېرېږم
لا ربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسې ګرم ده بازار د عاشقانو
سوړ به نه شي د سیاه بند په یخ کلخ[38]
و عاشق ته یې ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چې په زړه یې خنجر خرخ
هر ګیاه مې په باران خوشحالي کاندي
(ملاامیر) ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلار و ته هیڅ مه وو ایه پوچ
مرتبه به دې کمتره سي ترمچ
پاک سبحان یې بیان کړی په قرآن کښې
د والدینو دئ حق ډېر و با سه غچ
بیا مې حق د استاذانو ده بې شماره
ښه محکم یې تینګوه لکه سپین ګچ
بیا حقونه پر هر چا د علماوو

---

[35] وایي د بلخ هوا یوه هفته سړه بله توده وي. دلته د غه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره د میاشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ د میاشتي وروستۍ ورځي ته وایي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته یې بیاورته کښلي دي: فرخ شبنم را ګویند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وایي او دلته یې د شعري ضرورت له امله (پرخ) لیکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــیراث يې وړی دئ پـــــــه پچ
یومومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــوئ شیطان که تـــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــــه کـــړو
له کفاروســـــــره دئ زمـــــــوږدین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بـوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس يې کـــــــــــړه مچ
ترکـــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هـــــــرخونصیحت کړي
دانایان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصـــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هیڅ
دانایان پـــــــه قیل وقال ډېرخـــــوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقـــــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي پـــــــه مثال ریګ بیابان شي
په ریابـــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــه دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41] هیــڅ
درقیمت دئ پیداکـــــــړی پـــــه خپل صبر
بې قیمته پیسې ډېـــــــري دمیسون[42] هیــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] میسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجــــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غــــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعــــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــــواخون هيڅ
که عـــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــــړه
بې له خدايه بې رســـــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43]چـــي همېش ژاړي مــــرادېي ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پــــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کــــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذ طــــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشراف ـــــــــــوبنه ادب کړه
خبردارشــــــــه چي اوازنه کــــــــړې بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــــــرت کــــــــړه که دانايې
پـــــــه کارنه ده ددنـــــــــياډېربست وبند
پردنيابــــــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــــړی
که دمت حکم پـــــــــــروشي دخــــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکــــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــــړه دطاعت په لـــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی، له خاطره ونه کیبنں.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبدشي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهرچاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بندمه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبرله ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بې وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفاروېل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وبارد ښــــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پــــــه بهارزود
دغج جهاززراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خـــــــواربنده ده درمانده په دوه جــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه تېنګه تـــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــه پاره
پـــــــــه یوه نظربــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کــه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک یې قــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که څــــــوک وکاندي نــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــورمقصودهـــــمه برباد
غیروباســـــــه له میانه پـــــــرلاړسم څه

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــه يې معمورشې پــه خپل مراد
ددنیا پــــه جاه دي هیڅوک غلــط نه شي
ګاهي ســپوروي پـــــرسمند ګاهي افتاد
هـــغه تخت چي په هـــوا د سلیمان تـئ[50]
خوآخــــرزیرزمین شـــــو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهـــــم چي خدای بادشاه کړ
بیایې ترکه کــــړه دنیا پــه دین شوښاد
هـــرمومن دئ مبتلا پــه دوه مقصوده
یـــوناقص ده بل کامل که لــــرې یاد
داناقـــــص مي دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تـــه کامله تېنګوه ناقـص نامـــراد[51]
کامــــلان چي جستجوی دآخــرت کړي
نیک عــمل یې دئ تـــوښه دلاري زاد
اول ځـــــان ته نصیحت کــړه بیاوبل ته
(ملاامیرمحمــده) ژاړه پــــه فـــریاد[52]

***

کلــــمه مي ده ویلي مــــاپــرتامحمد
چي لــه رویه دي پیدا شـــــوه دادنیامحمد
(وه) راغــــــلي ډېردینونه تــرتاوړاندي
ستاددین محکمي تېره تـــرهــرچامحمد
نه زمین ونه اســـــمان نه عــرش وکرسي
امکان نه لـــــري چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــړې بلندي پـــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویي ستا محمد
تـــــــه سبب یې د هـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګـــــــــرېوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مې شـــــــریعت مصطفا محمد
د وحدت په زمـــــانه کې تـــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نور کړه تجلا محمد[53]
چې پیدا کړ پاک سبحان نـــــور د حبیب خپل
د معشوق یې انعام در کـــړئ یاک مولا محمد
ته د غیبو خـــزانه وې پـــــه وحدت کښې
له وحـــــدته رابیرون شـــوې پر دنیا محمد
مـــــابنده لـــــره لازم چې تل شاکـــریم
چې مشغول یـــــم په ثناو صفت ستا محمد
امیدوار د شــــــفاعت د پاک رســـول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړي له ګناه محمد
پـــــــه رحمت ســـره بللی پاک الله دئ
رب باد شاه کـــړئ د جـــمله وو انبیا محمد
یـــــولک خیرویشت زره دي لښکــرو مقرر
ته د ټولو هـــــم سرداروې هـم باد شاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســوخـــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحـــوم کـــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولـــــــه غـــفلته یا سروره
ستا د دین روښنایي شــــوه تر عرش بالا محمد

---

53 دا نیم بیتی د غزل تر نورو بیتو څلور څپې زیات دئ.
54 اصل: که دی شفیع شو ....
55 سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عــــــــارفان چي رسېده که ولاهـــــــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هـــــــــمه دئ ستامحمد
له عــــــــدمه چي وجــــــــوددهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــــــوه کل اشیاء محمد
ســـــــرچشمه یې دجــــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــــوریې داعــــــــلی وداد نامحمد
عــــــالمان دي وارثان دین پــــــــه روښانه
تــــــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغــــــــــان مخوني[56] تــــورو
نه ښاییږي چي بــــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــــوارعــــــاصي یم
عفوه غــــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقیرخــــــــواریم دوعاګـــــوی دمسلمینو
هـــــم دواړوعلماوفقراهـــــم اولیامحمـــــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــــلام ده هـم ګداامحمد
محمداســـــــــم محضه زمـــــــــوړدنبي ده
پــــــه نګین کښي نــــــوشته دانبیامحمد
دهـــــــرمومن پرزړه مرقــــــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیو په پرتله ثلورخپې زیات دئ
[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدبادشاه دي برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـــمامحمد
ډېردي عـــــمردامیرحبیب الله خـــــان وي
ترســـــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــري تـــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهـــــــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــاشق لـــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحــــــال یې ګوره
پاس پـــــرسردډارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــه ســـتادفــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهـــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي یــــــم دنبي خـــــیرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهــــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نــــورکړ
بیاپیداده له نورشـــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــه تاریکه کښي
ستاپــــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تــــــراول اولین ده ترآخــــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــه منتظردشــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهــــــضررسرور

***

دهرراغلي ستاغـــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خــــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کـــــــړی مــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
دهرلــــــذت لــــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونـــه لګیږي
که تــــــه تــــــه وې ته به نه شي اې غریبه

---

[62] غمي = غم یې

[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نــــــه تـــــه وي نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خــــــــوبرويانو که ورګډ شوي
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځي لکه سپین زر
تردوه ښــــهره شه[64] ورتېــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشین هــــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
د تــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایي
که دوتایي ځــــان یکتای کــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عــــامل دخپل بیان کــــړي
چي تېرېږي تـــــرتــــــوحید ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کــــــــومه ګفتار
شیرین ګفتارد جانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نــــه وي هیڅوک
پټنږ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــــویان
لیري دي ګــــرزي زاغانوګل تې[69] نــــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــــرابی توبکار
چند ســـــوزم درآتش تراباشد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــار
عـــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــوم دلبراستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکـــفارودنار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام ددلبرستاددرگاه خاکستر
ربه زاري کـــــومه مران زکـــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلـــــــوم دځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــم که ســـرتور
نام وننگ راڅخه ورک شــــــوستاپه مينه
اوس دعشق پـــــرآس همېش يم زرين سپور
ددنياکـــــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــراب دعقباکور
دنيکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشــــــحاله هم غمــخور[70]
خـــــوی دترکودئ چپاودعـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــم نسکور
رقيبا ن راتـــــــه ولاړتــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکـــــــــړی دعشق اور
که يوزخم دخـــــــطاراباندي جـــوړشي
په يوه گذارهـــــــــزارکـــړم شل او کور
که محـــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه څـــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځـــــان کـــــړي پټ دزماني دشـــروشور
يوگـــوره، يوبوله، يووينه ، يوغــــــــواړه
(ملاامیره) يک بين شـــــــه نه يي شب کور

***

ستادعشق پـه شراب گـــــــرزم مست خمار

70 غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخـــــــاوري به کړم په سترګوپوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بې تکلیفه مي ناري دي پـــــه هـــــرړګ کښې
دهـــــوهــــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتـــــــوبي ونه که هـــــــرخـــومېوه داره
زمـــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــاشقانوځــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاخخه لکه مـــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بې اخـــــلاصه وشیطان ســــــــریې شوځوړ
ربه راکاندي تــــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښـــــــــه ده تېرېده کـــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــــمه رقیب کـــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحـــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هـــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــــــتادرباره دپاکانــــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــــکارپـــــــه ګناه خړ

***

راشـــــــــه زمادزړه همدمه وکــــــــــړه ناز
لـــــــــه رقیبه مي زړه تلــــــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــــراخخه فاش شــــــــو دزړه راز
ګـــــــــویاني له خپله ســـــــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمــــــــــاهمت شــــــولکه باز
چي درون دچــــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــــردهــــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده خـــــــــه یې همت خـــه یې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عــــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګــــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــــمنامي وخاکساري کـــړه
خپل ځـــــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــــــاډېر کېږي هـــــــــوس
محروم مه کــــــــړه ماغـــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګــــــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــــریاد کــــــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــــونډۍ کــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــــولـــــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصــــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــــرغه چي وي ایله په هـــــــواګرزي
چي بندي شي ګـالــــــــوي بـــــــند دقفس
که وصال غــــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــــردم درته حاضرفــــــــــــریادرس
ستاد ستر ګـــــــــوکتوواېستم له حـــــــاله
پردغــــــــــه حال پېژنــــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــــلاامیره) تاله خــــــــه خنداهـــــوس

***

ســـــــــــتاپه فضل بـــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــــړم یــــــــــم په هـراس
زمــــــــاپه زړه کښېي اچـــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــــړي مســــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــــــداى رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کــــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکــــــــــورهمېش ولاړددښـــــمن آس
راداخل زماپه خــــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــــه عــــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــــوي دښمن لـــــــري خناس
ښه صفاکـــــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــــره ورځه صاف تــــرا الماس
هـــــــــرعامل به جزامـــــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پــــــربدوکــــړه تل پاس

***

خداى درکـــــــــــړى ډېردولت سنګ پاروس
ســــــــتاپــــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــــــواداړه ډېردښـــــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــــــره زنانـــــــــوته نګاه کــړه
پــــــــرپیره شـــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســـــــــــهاره بیداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــــافل شوې پرتاږغ کــــــوي خروس
که دي دادولت نــــــګاه کـــــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې

[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېري له ښاره وتلي و اوپه غارکي پټ سوي وو (غیاث)

[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينــــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکليفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا اميره) بې تکليفه لـــرګی نه کيږي ابنوس

***

په صيقل ســــــره ګناه کـــــره دزړه تراش
د توحيد پـــــه نورغايب کــــــره بدخفاش
که صادق يې امــــــرونهی کــــره محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعاددښمن نه کـــړي
مـــــــدعاددښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــــرع نسه[76] وخپـــل مــــخ ته
ســـــتاعيبونه به ښــــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بــــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هــــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسيار کــړي
هـــــــرسپاهي وي تبرترسرهــــــــم ترمعاش
(ملا اميره) دون هــمته تـــــــرهــــــــرچا يې
هسي کـــــــم يې ددنيا تــــــــرادنی مــــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درويش
پري بـــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهـــــــــــلي ده دنيا د خــــدای دوستانو
تردنيا تيرشـــــــــــو محبت د خدای وريپش

[76] نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جــــــهان کله هېرېږي
که مــــــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طــــريقه وعشق ته جــــــذب الـــــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کړ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابـــــه مسکورکړې
يک بيني ويک خـــــواني به کړې ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــــوق ظاهـــرباطن شې
کع دي ياروي که اشــــــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مــــلاامير) يې بيان وکـــړ[78] خيرانـــــدېش

***

په خپل ژوندچې خپل يارنه کړې فــــــراموش
خپل يارب ـــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنياپـــــــه خريدفـــروش
عشق هــــــــغه دئ چې پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شــــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــاميندلی عشق پـــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چې يې رب کاندي ورپوش
دديدار دي طلبګار عــــاشـــــــقان واړه

---

[77] کړ = کړئ

[78] وکړ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب وروزد جفاز هـــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بیان دعشق کـــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیا پـــــرفـــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جـــــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راخخه هېرد هـــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شـــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســــتادعشق په جامــوهسي مست خماريم
دناکـــــس اوس منت باريــــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښي
پرورځم مانــــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړيـــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــالق کـــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش : ديوي سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرين ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســــــرله تنه ببل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښي دوصال که څــــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تــــــقوا و په اذکار زړه نــــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نــــرم ده رصــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیاطلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیا مــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــــم لـــــــرمه عرض
که نــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عــــــــاشق یم منتظرســــــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پـــــــــه رضالـــــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کـــــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــــقصود په زړه کښي نشته
پرعـــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کــــــــړي یو ســــاعت پرزمین ارض

---

83 رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــــره لـــــــړاشــــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتـــــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــــوکل پـــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښـــــــــه مي یارښـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتــــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله دیداره هــــــــغه ځوک دي
چي کافـــــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبیګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــــاشقان موج لکه دریاب کړي
ځني ورک ځان جـــــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکــــړي په خپل ځان کښي
هیڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمــــاده زمافقط
په عالــــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شـــــــوي ملاده زمافقط

***

ځـــــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پیدابه کـــــــړم نشاط
شيرين عــــــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکــــــــــړه ښه تــــــــقوا واحتيــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده

[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتیاط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــای د کــــوچ و بار هیڅ باور نشته
و داناتـــــــه ده ځــــــرګند لکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښې
تېربـــــــه شې دباد په شــــــان پر پل صراط
هیڅ عـــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســــــــره یې نـــــه وای اختــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دو نیمه
(ملا امیره) ډېربـــــه ځــــوکــړې انبساط

***

دعشق بار زمــــــــا په شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تــــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــــاشقانو ته یې دام دزلــــــــفو ایښی
عاشق بند شـــــــــوتر دابند نشست غلیظ
بدعـــــــمل راته رقیب شو زمـــــاو ځان ته
نیک عمل ده زمـــــــاو ځـــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مې دباد شــــــــاه پـــــرتخت بالا ده
ورېې نه کــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر دیار محبت کـــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپور دعشق پـــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــــال ټینګ نسه محکـــــمه
داتناب ده ډېـــــــــر دیـــــــارمخت غلیظ
عروه الــــــــــوثقی رب بللی ځپل قـــــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) دقـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکارو اختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم دديدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلــــــــــزارلرمه طمع
سیاحــــــان چي سیاحت پـــرزمين كاندي
زه سیاح یــــــم دبــــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانوپه سینه كښي
زه عـــــاشق دفيض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهيراختياروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــغ فــــقيران ډېردي ، پیري كاندي
زه بالـــــغ دښـــــه رفـــتارلرمه طمع
په طریقت كښي نابالـــــــــغه ډېركسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــمددستارلرمه طمع
كمينه بــــنده دخــــــــداى(ملاامیره)فقيره
دتاخــــــون په وینو ســورلكه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــان زمــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب كــــــوم دګلــو
كه مي ولـــــــــيداى ديـــــــاردحسن باغ
كه صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف كښي دررونبـــــــان وي لكه چراغ
دحقيقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
كله ښـــــــــايي چي ورګډ بــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غريب دردمنده ســتاپه عشق كښي
په وصال سريږ[88] معطــــرکـــــــــړه جان دماغ

[88] سرېږ = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عـــــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســــــــم کـــــړی نبــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عـــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــــدوباندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پــــــــرمحــفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــــړه انصاف
دزاهـــــــــدوکفاف قـــــــوت ولايموت دي
پـــــــه زيادت يې حکـــــــم کبري داسراف
سرګـــــــــردان اهـــــل دنيادي په طلب کښي
مــــــــوړبه نه شي مګرخـــــــاک شوشکم ناف
خـــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مـــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــــــادق يې له ګناه کـــــــــړه ځان حنيف
په تـــــــقواوعبادت کـــــــــــــړه نفس ضعيف
دنيکانــــــــــومحبت دځــــــــــان عادت کړه
خـــــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه دچاحريف
دجاهــــــــــلو له صحبته بـــــعيد ګـــــــــرزه
په صحبت بــــــــه دنيکانـــــــــــوشې لطيف

---

89 ښايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــله که دانایي
په خپل ځـــــــان کــــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــــو فــــــهم وکړه
هــــــــرګفتن یې تـــــرمـــرجان و در ظریف
هـــــــــرکامل له خپله ســـوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مـــــــــلاامیر) کــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیــــــــاردلاس تریاق
راخخه ورک شـــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشــــوه فـــــــــراموشه
بیا پــــــــه یاد دیارشیرین دهـــــــان بــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــــم کښي
دعشـــــــق آس مي خابک ولید تـــــــربراق
چي وصـــــــــال مي ددلبرپه کـــــوخه وشو
داخـــــــلاص پـــــرمیدان پاته شومه طاق
له هــــــــــغه پس خــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جــــــــــهان شومـــه آفــاق[91]
په ظاهـــــــرصورت مشغول یم له عـــــــالمه
ذمیمه شـــــــــوله بدل پــــــــه نېک اخلاق
(مــــــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهـــــــــربیت ثواب دي[92] د بــرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــــــتادوصل دګلشن زمـــــــــا اشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کي ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــرسرو تـــرمـــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــول په نفاق
په ژړا ســـــره زمــــا بـوتي کاني ژاړي
خـــلاف نه ده دمعشوق عـــاشق مشتاق
بدعمل زمـــا حجاب دیارله مـــخ شو
ورکـــیده دي دحـــجاب په نیک اوراق
دتـــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــه وصال بـــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــرخي وهـــرچاتـــه رسیږي
منتظرورتـــه ولاړدي تـــول عشـاق
دوه جـــهان چي له تاهېرشــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــراسان ملک دعـــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عـــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامـــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فـــرض (يې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــال داليا و وګذ شته و وپــــــه داشان و
په درون کښې جوش خروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاامیره)خـــه ويل دي ترخوله خبڑي
فقيران دزمــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــوررغی سالک
پـــــر(ملاامير) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمريددي خپل شيخ بــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصـــــل وکه

[96] دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــــرط د مـــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســــــتا د پاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هــــــرمـــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پــــــه دغــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردو ظیفه پـــــرځان لازم کـړه
تقوا خـــــوی کـــــړه د ګناه نه شي عـامل
د سلـــــوک بیان مي کـــــړی پــــه پښتو دئ
(ملا امیره) فـــــرق کــــــوه د حــق باطل

***

راښکاره شـــــــو دا شــــــنای حسن جمیل
محسنات د دنیا شـــــــوه خـــــــوار وذلیل
ښایستې د دواړو کـــــونــــــو سرکوزي که
چې یې ولــــــید زمـــــــادیار حسن اصیل
پـــــه کامــــل صفت موصوف زمـــا دلبر ده
خــــــوک به نه وکي[98] سیـــالي کثیر قلیل
ترچشـــــــمانو مي خــــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پـــــــه طلب دخپل جـــانان یـــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــــرق شم پـــــه رودنیل
سرو مــــــال زمـــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملا امیره) صــــــادق شه مـــه کـړه تعطیل

[97] معرا: لوخ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــتا و وصـــــل ته حیران ده زمـــا دل
شین تـــوتي د ګلســـــتان ده زمـــا دل
له فلکـــــه سنګ ریزي را بانـــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــم پرا سمان ده زمــا دل[99]
خـــــوب خندا را ځـــخه ورک دیا رپه مینه
خو د به ژاړي پـــه طلب د خپل جانان ده زما دل
پــــرعـــاشق د معشوق کله دلسوزي شي
دلســــوزۍ مـــهربانۍ ته نګران ده زما دل
غـــــم د عشق را ځخه هېر کـــېږه نور غمونه
ستا له غــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
د ظاهـــــر دښمن که زرتوري پــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زما دل
بندي کـــــړی دي د هـــجر پـــه زندان یم
متنفر لــــه اختلاطه د انـــسان ده زما دل
ځــــان ملبوس د بې ننګیه پـــه لباس کړه
(ملا امیره) له جــــهان څخه ترسان ده زما دل

***

د ســـــاقي له برکته ملک ګلـــــزار وینم
پــــــرګلانــــو د بلبلو چـــونهار وینم
زه بلبل ستا د ګلشن یــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــزان نشته ستا ګلشن همېش بهار وینم
هـــــرګلشن لـــــره خــزان شته له فلکه
په امـــــان زه ســـتا ګلشن له هراضرار وینم
عـــــاشـــقان مي بلبلان دیـــار د باغ دي
ساکنان (مي) عـــاشقان زاغــان فرار وینم

---

[99] تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلور ځپي زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفترد عشق ده
تسلسل دعــــــاشــــــقانوواړپه واړوینم
مـــــومنانومـــــومني پـــــه عشق پیداکړه
پــــــه عقبایي لــــــويه ګـــته ددیداروینم
له دیـــــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مــــقهوره دقهاروینم
نبــــــــه شیرین بیان دعــــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــــدای راکــــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــــه رحـــــم درحمان ده لــــوی انعام
جــــــماعت مي طـــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــــه لــــمونځ ونه کـــړې بې امام
تارکان دجـــــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پـــــــه عقبابــــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود واســــــــــتغفاروایـــــــه په ژبه
شفاعت بـــــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تـــــوکل تـــــقواهمېش پرځان لازم کـــړه
دښمن بند کــــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشــــــاه شـــه که دانایې
محکومي تــــــه همېشه کــــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلــــــــره ورځــــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شـــــــــرمېږم بې جــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیار په کارکښي
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار له دره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیار کړي
که غافل شوم له طلبه بد فعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب يې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال یم
زه منکر له بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهر غریب ملا باطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربي[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکر ددښمن ډېر ده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

---

[100] وربي = وربه يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماټینګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پـــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــي[101] ټینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـــرڅو په صورت ثورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــواړي لاړ دغـــه ده
که مي ټینګه کــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــال طلب لازم پـــرمـــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــواریتنګ یم
هــــــمراهي دبي دینانــــــوپه کارنـــه ده
بــــــهتردا چي له بې دینو څخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســـــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین بنــــــه دبدبــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کــــــــړی دئ زمــــازړه اوردهجران
دغــــــه اورهـــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــــاشقانو حجاب نــــه شي
دا ادب ده د عـــــــاشق معشوق تـــــــرمیان
که عاشق لــــــره ســـل روح د ځان پیدا شي
همګي به کي[103] فــــــــدیه تـــــرخپل جانان
پـــــــه دنیا کښي یې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــــــود یې وي دلـــــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پــــــــه نظر د معشوق نیک شي
بیا یې ســــــــــپور کاندي د عشق پرآس دوان
د دنـــــــــیانــــــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کــــــــړي د دنیا په ســـــــــود و زیان
کل هـــــمت یې وي مصروف د یار په حب کښي
بل حب نه کــــــــړي صادقان دي عـــــاشقان
پـــــــــه بیان د عشق شیرین مي روح و جان شو
(ملا امیره) دریاشـــــــــه پــــــــرسپین میدان

❋❋❋

ستا له غـــــــــمه راتـــــــه اورد ئ کل زمین
بي مثال ده زمــــــــادلبر مـــــــخ یې رنګین
محبت زمــــــــاوســــــــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــــــوراته کـــــــــــړی دئ کمین
بل اسباب د عـــــاشق نشته بي له عـــــشقه
د عشق اوربـــــــه وســــــــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش و نه که

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکين
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حــساب نــــــه ده پــــه رتبه دکاملين
دخامــــــانوخامکاري ســـــوزوگدازده
تل بــــــه ژاړي دی بـــعيدوي له تمکين
په بيان د(ملاامير) هـــــغه پــــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پـــــه تناب دزلـــــفوبنديـــــم دجانان
نـــه خلاصيږم که ښند مـــــه دوه جــــهان
هيڅ مي وېره لـــــه رقيبه غـــــمازنه شي
پـــــرځــــان وينمه پيره دتـــورزلفان
شش طـــــرفه فيوضات دجــــانان اوري
خــــالي نه ده هيڅ آفــــاق زمين اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن گــــوري تورو سپين دياريه خط کي
ته عامــــــل شه همېشه گــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی ميدان
خوشـــــحالي دنيک عــــمل ده ونيکانو
بدعــــمل بـــــه غمگيني شي دعصيان
که رضادجــــانان غـــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمــان[104]
درضـــادي طلبگارزه خـــواربنده يم

---

[104] دانيم بيتی ترنوروغلورخيې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــــګارغـــــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمــــــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځــــــان کــــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلــــم څه کښلي
چي یوغـــــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پــــــــه کارنـــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نـــــــورغــــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مـــــــخ ســـــــل حجابون
محــــــــرمات شبهناک شـــــوه سل حجابه
له مذکـــــــوره تقـــــوا کانــدي صالحون
په نصیب دعــــــــاشقانــــــــوعجزونیازده
دیارحب دعــــــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــــه وصل صادقــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقــــــــان دعــــــــاشقانــــوقاتلان
بي تقصیره ځني یـــــــــوسي دل وجـــــــان
په عالم کښي سرګـــــــردان ګـرزي ګریان وي
بیایې قــــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون دیار پــــــه مینه
همېشه یې اوښـــــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحـــــــرامه په دنیا کښې
د فـــــــراق اوښکو ترځـــــــان وګـــرېوان
دوه جـــــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــــبره
سرومـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــــه کـــــــوڅه دیارولاړبې نام وننګ وي
مــــــرتبه یې وي بلنده تــــــــراســـمان
پـــــه اول کښې محبت بیا ګـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شــــــه که یې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردید پرمـــــــــاشیرین ، تـــــرقند مسرو
درقیب پـــــــه محبوسۍ بـــــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یـــــــــم دخپل یارپـــــــه زولنو
چې یې تــــــوري زلفي بیا پـــرمخ خپري کړې
عـــــــاشقان سینه ســــــوزان په اند ښښنو
رقیبان یې راتـــــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مي ولي پــــــــه تکـــــړو[106] پــــه سنګ ریزو
بــــــــــدبختي درقیب داوه لـــــــــه اوله
چې یې ذات دده پیدا کـــــــــړلـــــــه اورو
بیا یې وکـــــــــړتکبرپــــــــــه سجده کښې
پـــه کارنــــــــه شــــــــوعبادت دڅ پرکلو
رقیبان مي دښـــــــــمنان دپاک ایـــــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــه میان کښي د ابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي ددیـــــــدن لکه بلبل یـــــــــم
خوبه ګـــــــــرزمه محرومـــــــــه له کتو
یاره جـــــــوره شکوفه پــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدايي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عـــــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــردان دي پرزمین پرلـــــــویو غرو
ربه روی ســـــتاددوستانـــــــــومي دروړی
عــــــاشقان کــــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعـــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــفو غـــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعــــشق اورولګـــــاوو[108]
بیایي روح راخخه یووړغـــــــم یي نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یي دروند ده هجران زورپــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ.

یک بینی یکجهتی بیا پرمازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک په سل فکرو و
د توحید په نورشوډک عجب یې شورولګاوو
رقیبان حیران ولاړزماوحال ته
د توحید نورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق په طلب ستړي عاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب سرپخپل ګورولګاوو

❋❋❋

راشئ مومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شووبادشاه ته دوعاګویي کوو
راغلي اروسان دي دوی وموږوته حیران دي[109]
غیرت د دین به وکړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو موږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافران دي ناامیده له قرآن دي
فتح به خدای راکړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زموږجنګ ښخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترسان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غازیان منتظران دي موږودوی ته کارسازي کوو

---

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکوسره سمه نه خېژي. دشاعرمراد به یا په سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدوخطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دين عقل يې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دين مورڅاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــریوسف ډېرښایسته زمـــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قــــــمرو
غلبه دنــــــوریې تېره تـــــــهـــــرچاوه
په خــــــــوبانوکښې څرګندلکه زيږلــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رانبکاره شوه
نه يې مــــــــثل پــــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــومنانومي نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکــــــــران ددې مېوې بــــه سربلندوي
تورزاغــــــان له دې مېوې څخه کــوركرو
مومنان دي خدای غــــافل په دین کښې نه کړي
غــــــافلان لــــــه خپله دینه ګاووخــــرو
دطاعــــــــت بارچې باباآدم پــــــه شـــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلــــــوي بار دپــــدرو
مـــــــــومني ده نیکنامي دعـــــــقباګټه
مـــــومنانوتېنګه کــــــــــړه که مې ضررو
دنبي پـــــــــردين ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــــولــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــه[112]

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه به ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښه طاعت وبندګي د پاک الله کړه
له ریا څخه ځان ساته ،نفس بدبخته
سره اورونه دي په لاس د دښمنانو
ستا طاعت و سرومال سوځي یک لخته
ستا په ښهر کښې ښه کوته په دولت[113] ډکه
بېغم نه شي دښمن ستا ده په زړه سخته
که ولاړ په خپل کوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګویا ناست یې پر خپل تخته
د تقوا تېغ په لاس ونیسه محکمه
در ایله به کي[114] دښمن ستا تخت وبخته
سرګردانه له خپل نفسه ډېر عالم ده
(ملا امیره) جهادي شه مې پرېږده ګرم و یخ ته

***

د دنیا که جستجوی پر دا جهان که[115]
که خدای هېروي آخرت لره تاوان که
پر جهان باندي ژړا د یار له حبه
دا ژړا د محبت د خدای دوستان که
چي د عشق په تبغ یې غوڅ د زړګي سرشي
د فراق په اوښکو تر ځان وګرېوان که
د صادق عاشق ژړا ده پخپل ځان کښې
که مخلوق ته شي ظاهر د ځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 دا غزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ما د(ه) ردیف ته را نقل کړه.

113 دولت له د دنیا په معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یې خــــــراب دمــــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانــــــو په دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهـــــــبربده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایي پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــــل ته نصیحت ډېرعــــــــالمان که
ناصحــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــــده یې له خــــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګــــــذربه دغنیانو په ســــــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــــپله ربه دبل نـــــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــه نغمو اوازونه
یارزمـــــابي وفا پــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــه ژړاپسې مــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــرختلي خــــــارونه
دلبري دلـــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مــــاغریب کــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودايي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــړه قــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشــــــــوخنجرپــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــدیق ستارفیق ترهـــــمه وشفیق
یارغـــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــــو خــــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهــــــتري مهــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــق ترفـــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــدارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شيږداغـــــــونه عشق راکــړي پرسينه دي
دازخـــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتـــــه که دوادديدن ورکــړي
زمـــــادواده پرهېزي وکـــــــړه پوښتنه
بيکاره غـــــــلام دياريـــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غـــــمجن يم
نن زمـــــاپرغمګيني وکـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مـــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پــــــه سپينه ږيره تل ژړاکــــــړي
راشه زمـــــاپرغريبي وکـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عـــــــاشقان پـــــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه يې خــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه ســـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فکـــره
ســـــــړی نه ده پــــــــه مثال دګاوخــــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــــه اوربې ســـــــوی په کلونو
چې وصـــــــــال را باندې راغی نن اختر ده
غــــــلامي مي په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــــل هسې نظر ده
وخـــــادم ته د مـــــــخدوم فيض رسېږي
هيڅ شک نشته د رســــــــول د خولې خبر ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــوسېږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســــيم وزر ده
صادقان د يار پـــــــه مينه هـــغه څوک دي
چې پــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتر ده
عــــامـــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پيغمبر ده
عـــاشقان ترسرو مــــــال ويار ته تېر دي
چې ليدلی يې جانــــــان پــه خپل بصر ده
د يار ميني تور کـــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جــــــــوړه کړې پر خپل سر ده
ګـــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملا اميــــره)[117]
اختلاط د زمــــــــانې د پرشـــــــور وشر ده

***

که وصال د اشنای غــــــــواړې روځ د غه ده
بيا خه نه شي د مـــــــــــــرګې سخته ناره ده
نن دي وارده چې راکب پـــــــر خپل مرکب يې
له مــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښې څـــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لـــــوی مثال د ئ نيکي واخله لاربنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د يارله ذکره
لــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهــــــمت د زاهــــد انو آفرين شه
نفس شيطان يې پــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قــــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چي همېش زموږ په خـــــــوله ورد و ظيفه ده
په نصيب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کړې وعده ده
له دې خپلي بــــــــدبختۍ څخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هــــــــرعــــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درياشي ډکـــــې[119] ســــــــينه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــان وي ستا په مينه
محبت بـــې[120] هـــــمېشه پـــــرخپل يار وينه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې درويــــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــول په شـــرعه عمل وينه
دويم حـــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــه حب کښي فــــناوينه
دريم حــــــــال فنافی الله بــــــولي طالبه
بې له ياره مـــــــاســـــــوا کل ترک وهينه

[118] بې کي = به يې کړې
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشـريعت يې وي پرې ايښي
رهـــــــبردده شيطان اورتـــي[121] ځکـــوينه
که باوردي پـــــــه آيات و حــــديث کيږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مـــــخ به آخرت لـره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مـــــــقام دمـــوحدۍ مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکـــــــــــړي په توحيد کښي له لعينه

***

ستادهجران په اوروســـوی ارامي غواړمـــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســـه دوايي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غواړمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــــونو يم ببغم روشندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامـــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غواړمه

121 اورتي = اورته يې
122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه سوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تو سوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږدامنگیرزي[123] غلامي غواړمه

***

په خوبانوکښي کلانه راشه راشه
زماد زړه محبه گرانه راشه راشه
پیروي دي قبلوم پردووچشمانو
ته یې نورزمادچشمانه راشه راشه
زماد پیرنوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره ترسبحانه راشه راشه[124]
(دا)ستانورده وسیله زماووصال ته
ته همیش پرخپل رب گرانه راشه راشه
محبت دیارافضل تردوه جهانه
ته یې زمادزړه ارمانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف ترکل عالم یې
باطن نورظاهرانسانه راشه راشه
ستاامت همیشه فخرپه تاکاندي
ته سرداریږدنبیانه راشه راشه
ډېردي قدرهم حرمت پرخپل خالق ده
کامل میره دخوبانه راشه راشه
کمینه امتي ستایم پاک رسوله
زه (امیرمحمد) ستادغلامانه راشه راشه

123 زي = زه یې
124 دغه بیت دريږخپږزیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پــــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لــــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه تـه وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجليویني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـــــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتو کـــــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعـــــایم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شــــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکـــــړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایــــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زیږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیداکـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــون مېوي څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پــــه اول کښي مي ابیات مــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښي
عـــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــــال نه شي بي ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هــــــمګي ګل وګلــــــــــزارشي
عـــــــاقبت به شي فنادمــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمـــــــــاپه قسمت راکړ
بي له یاره دعشق دودمي تــــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمــــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګــــــــردان وپایدوان پــــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــــرګلـــــو زیاتي تــــــماشه ده
چي مستغرق شـــــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کــــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــــریب ګریان راځي

***

---

[127] وضحت=وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جفاده همېشه ماژړوي
رقيبان په نصيحت ماخندوي
زه حيران يم چي ژړاکړم که خنداکړم
نه پوهېږم چي يار زما څه خوښوي
د جرس له حاله حال زما معلوم شو
ترخندا زما ژړا يار قبلوي
دا دنيا د ژړا ځاى چي بېغم نه شي
ستا ژړا لره اجرت يار درکوي
دا اجرت حساب مي خپله زندګي ده
عاقبت د صورت حجاب پاره کوي
د محشر په روځ به نيک و بد ښکاره شي
دانايان مي نيک په بد نه بدلوي
آئينه د زړه صفا کړه له هر زنګه
(ملا اميره) خداى رحمان ده رحم کوي

***

عاشقان دي بيماران په زړه زخمي
د ديدن زکات غواړي په مسکيني
هيڅ حاجت يې د دنيا په چاره نه وي
نه په کاريې وي جنت غلمان حوري
د خپل يار ديدن يې خوښ تر دوه جهان وي
قاسم کړى ښه قسمت دئ ازلي
د توحيد د باغ مي هر عاشق بلبل ده
ودي باغ ته بل مرغه لا رنه لري
د ګلانو سيل بې بهاره نشته
د ديدار روځ لوى بهار ده کاملي
په نصيب دي ښه ديدار په لوى بهار شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❋❋❋❋

❋❋

❋

❋

❋

❋

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼې به یې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library